

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 274/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., D., zastúpeného advokátom JUDr. A. S., D., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 17/2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2009 doručená sťažnosť M. M., D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v

primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 17/2003.

Sťažovateľ uviedol, že namietanou nečinnosťou okresného súdu vo veci sp. zn. 6 C 17/2003, v ktorej sa v postavení navrhovateľa domáhal podaním žaloby z 29. januára 2003 pred okresným súdom určenia vlastníckeho práva, bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Dodal, že okresný súd napriek skutočnosti, že od podania návrhu na obnovu konania uplynulo už viac ako 6 a pol roka, s výnimkou nariadenia pojednávania na 17. marec 2009, vo veci vôbec nekonal a nedokázal rozhodnúť. Sťažovateľ poukázal na prietahy v konaní svojou sťažnosťou adresovanou predsedníčke okresného súdu z 15. mája 2009, ku ktorej sa po jej postúpení na Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) vyjadril predseda krajského súdu prípisom sp. zn. Spr. 11 025/09 zo 17. júna 2009.

Sťažovateľ sa na základe uvedeného domáhal, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti v náleze vyslovil porušenie označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 € a zaplatil náhradu trov právneho zastúpenia v sume 245,70 €.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 20/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prieťahy v konaní [podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“)] je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou. Preto ústavný súd

o sťažnosti, ktorej predmetom je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, že sťažovateľ preukáže, že účinne využil označené právne prostriedky podľa zákona o súdoch, alebo že sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu a inú právnu ochranu, ako aj so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal 15. mája 2009 okresnému súdu „*Sťažnosť na prietahy v konaní*“, ktorá bola 26. mája 2009 postúpená na vybavenie krajskému súdu. Krajský súd na ňu odpovedal prípisom sp. zn. Spr. 11 025/09 zo 17. júna 2009, ktorým sa predseda krajského súdu k sťažnosti vyjadril tak, že k prietahom v napadnutom konaní došlo v období od 1. októbra 2003 do mája 2008 z dôvodu opakovanej zmeny zákonného sudcu. Predseda krajského súdu zároveň v tomto vyjadrení uviedol, že okresný súd v súčasnosti vo veci priebežne koná a zo subjektívnych dôvodov na strane súdu, resp. konajúcej sudkyne k prietahom v konaní nedochádza.

Podľa názoru ústavného súdu využitie uvedeného právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa citovaných ustanovení zákona o súdoch, v krátkom časovom intervale jeden a pol mesiaca pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného

súdu. Ústavný súd zastáva stanovisko, že predmetná sťažnosť bola v okolnostiach prípadu zo strany sťažovateľa iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predsedníčka okresného súdu dostala primeranú lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priesťahom v napadnutom konaní (m. m. IV. ÚS 278/04, IV. ÚS 74/05).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd zastáva názor, že hoci sťažovateľ podal predtým, ako sa obrátil na ústavný súd, sťažnosť podľa zákona o súdoch, takéto formálne využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľom nemožno považovať za efektívny postup, ktorý by predstavoval splnenie podmienky prípustnosti sťažnosti podľa označeného ustanovenia zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorého je oprávnený podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo ním sledovaný cieľ, ani k záveru, že napriek jeho využitiu predsedníčka okresného súdu a následne predseda krajského súdu primerane nereagovali a nevyužili príležitosť, aby sami urobili nápravu a odstránili protiprávny stav zapríčinený nečinnosťou okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti sťažnosti pre jej neprípustnosť.

Právne relevantnou okolnosťou, ktorú ústavný súd pri posudzovaní sťažnosti osobitne zohľadnil, bolo to, že sťažovateľ podaním označeným ako „*Návrh na prerušenie konania*“ z 2. apríla 2009 navrhol, aby okresný súd konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedené pod sp. zn. 6 C 17/2003 prerušil do času, kým nebude vydané rozhodnutie vo veci určenia dedičského práva v konaní sp. zn. 10 C/8/2007, pretože toto rozhodnutie môže mať význam pre rozhodnutie v napadnutom konaní. Okresný súd uznesením č. k. 6 C 17/2003-123 z 22. apríla 2009 tomuto návrhu vyhovel a konanie vedené pod sp. zn. 6 C 17/2003 prerušil podľa § 109 ods. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb.

Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“).

Ústavný súd sa prerušením konania vedeného pod sp. zn. 6 C 17/2003 osobitne zaoberal vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa, že postupom okresného súdu v tomto konaní dochádza k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nemožno dosiahnuť po právoplatnom prerušení konania, ku ktorému došlo v súlade so zákonom. Ústavný súd v tejto súvislosti v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (mutatis mutandis I. ÚS 162/03) konštatuje, že prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku, ku ktorému došlo podľa zistenia ústavného súdu na základe žiadosti sťažovateľa o prerušenie konania právoplatným uznesením okresného súdu č. k. 6 C 17/2003-123 z 22. apríla 2009, možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v Občianskom súdnom poriadku, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a rovnako aj práva v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto nečinnosť okresného súdu (v období po 22. apríli 2009) v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prietahy v konaní (mutatis mutandis II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03).

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikoval ako porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy

a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol o odmietnutí sťažnosti aj v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priesťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších nárokoch uplatnených sťažovateľom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2009